

Психічне здоров'я жінки протягом її життєвого шляху

*Кетлін М. Пайк, доктор філософії
Директорка Програми глобального психічного
здоров'я
Професорка психології
Медичного центру Колумбійського університету*

*Ми всі народжуємося в історіях
інших людей*

Раннє дитинство та молодший шкільний вік

Розвиток гендерної ідентичності

- 2 роки- Діти усвідомлюють наявність фізичних відмінностей між хлопчиками та дівчатками.
- 3 роки - Більшість дітей легко здатні віднести себе до хлопчика або дівчинки.
- 4 роки - Більшість дітей мають стабільне розуміння їхньої гендерної ідентичності.

Сепараційна тривога

- Сепараційна тривога найбільш поширена серед дошкільнят та дітей молодшого шкільного віку.
- Сепараційна тривога у дитинстві може бути фактором ризику для інших тривожних розладів.
- Небажання йти до школи спостерігається приблизно у 75% дітей з сепараційним тривожним розладом, і сепараційний тривожний розлад виникає у 80% дітей з небажанням йти до школи.

Ухилення від школи

- Передбачуваний рівень поширеності вираженого ухилення від школи становить 5-10%.
- Небажання йти до школи зазвичай розвивається від різних факторів стресу, які накопичуються в сімейному оточенні, у школі та в колі однолітків.
- Зважаючи на часто хронічний перебіг ухилення від школи, рекомендується його рання діагностика дитячими та підлітковими психіатрами.

Соціальна тривожність

- Поширеність соціального тривожного розладу у підлітків вище для дівчат (11,2%), ніж для хлопців (7,0%).
- Соціальна тривожність може суттєво погіршити успішність та відвідуваність у школі, а також здатність спілкуватися з однолітками та розвивати і підтримувати відносини.

Рівна самооцінка з хлопцями

- Опитування 3 000 дітей виявило, що у віці 9 років більшість дівчат були впевненими, напористими та позитивно налаштованими щодо себе. Але до того часу, коли вони досягли середньої школи, менше 1/3 відчували себе таким чином.
- Підлітковий вік - це ризикований час для дівчат: ризик включає зниження самооцінки, нижчі очікування від життя та меншу впевненість у собі та власних здібностях, ніж у хлопчиків.

Діти можуть не завжди робити те, що ми кажемо, але вони завжди бачать, що ми робимо

Досягнення статевого дозрівання

Нормальний експеримент

Формуючий, улюблений та яскравий життєвий досвід
Розширення можливостей
Свідомі рішення, що формують наші життєві історії

Сексуальне дозрівання

- біологічні, психологічні та соціальні чинники
- Батьківське ставлення до сексу та сексуальності
- Стиль виховання
- Стосунки з однолітками
- Культурні впливи
- Медіа

Соціальне порівняння та соціальні медіа

- В Україні:
  - Соціальні мережі широко розповсюджені
  - Це провідний вид дозвілля для підлітків
- У США:
  - онлайн-опитування в 2010 році серед понад 1000 дівчат віком 13-17 років :
  - 9/10 дівчат відчували тиск моди та медіа, щоб бути худими
  - Більше 60% порівнювали себе з моделями,
  - 46% використовували журнали мод для формування образу ідеального тіла, до якого слід прагнути.

Падіння самооцінки та зростання розладів настрою

- Дівчата-підлітки більш ніж удвічі частіше відчувають депресію, ніж хлопчики, 15,9% проти 7,7%.

Зростання ризику розладів харчової поведінки

- Анорексія є третьою найпоширенішою хронічною хворобою серед молоді після астми та діабету 1 типу.
- Початок нервової анорексії найчастіше припадає приблизно на один і той же час, що й період статевого дозрівання.
- 90% тих, хто страждає на харчові розлади, - це жінки у віці від 12 до 25 років.

Зростання ризику заподіяння собі пошкоджень

- 90% людей, які заподіюють собі шкоди, починають це у підлітковому році або навіть трохи раніше
- Заподіяння собі шкоди на третьому місці з основних причин передчасної смерті в Україні.
- Жінки складають 60% тих, хто заподіює собі шкоди.

Юність (Рання дорослість)

Самоконсолідація

- Більшість підлітків переходять до дорослого життя зі здоровим зростанням
- Час зростання самостійності
- Також це час ризику початку психічних розладів

Сексуальна ідентичність та гендерний розвиток

- Сексуальні експерименти та (небажана) вагітність
- Розвиток та консолідація сексуальної та гендерної ідентичності
- Серйозні стосунки

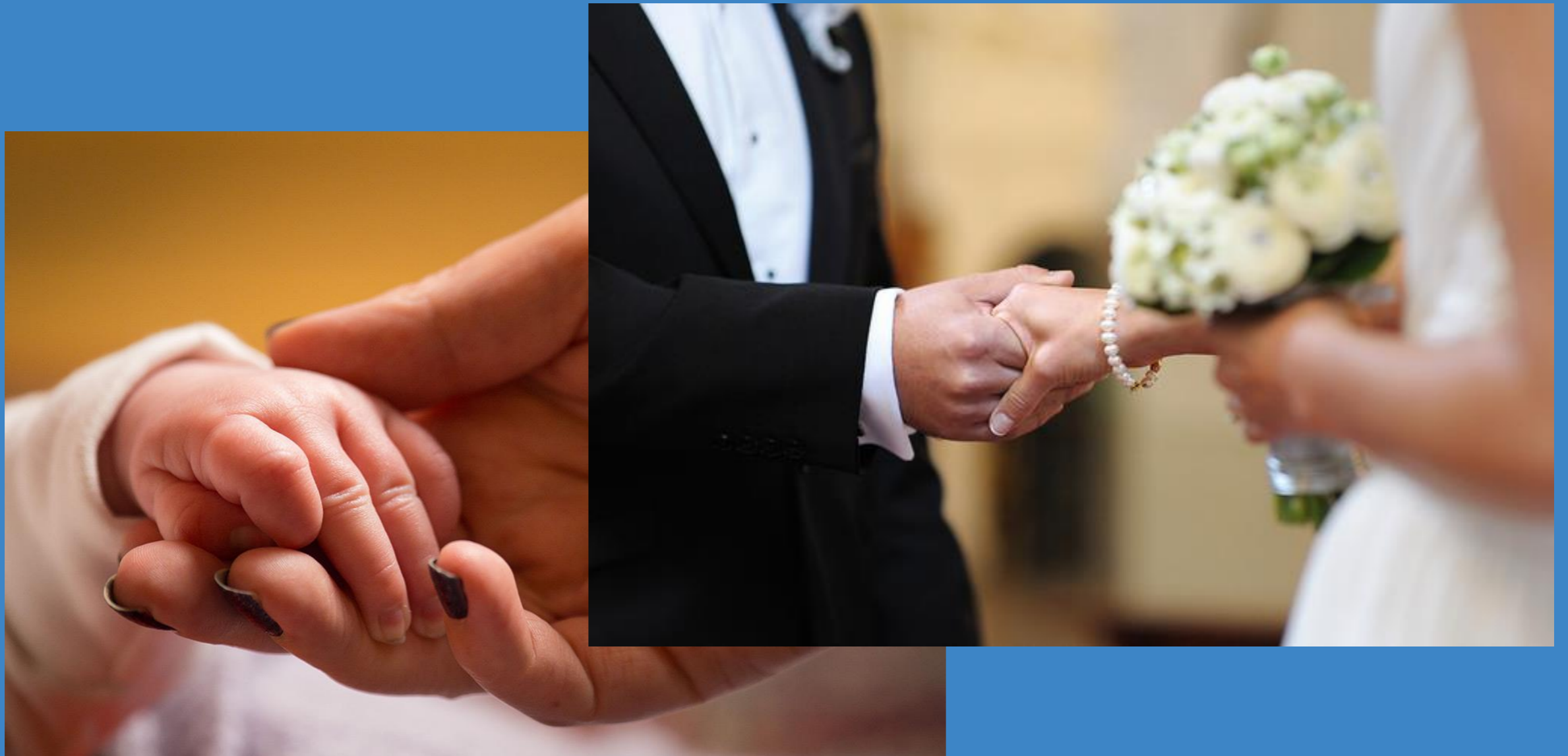

Дорослість

Стати партнерами та батьками?

- Зростає відповідальність
- Основні життєві рішення
- Основні зміни у життя = нормальний стрес

Материнське психічне здоров'я та підвищений ризик депресії

У всьому світі:

- 10% вагітних жінок та 13% жінок, які щойно народили, мають проблеми з психічним здоров'ям, головним чином, депресією.
- Перинатальні проблеми психічного здоров'я корелюють з передчасними пологами, низькою вагою новонароджених, погіршенням післяродового розвитку немовлят, нестійким зв'язком між матір'ю та немовлям, неоптимальною практикою грудного вигодовування.

Період менопаузи

Порожнє гніздо та зміна ролей

- Хоча це й не клінічний діагноз, синдром порожнього гнізда описує перехідний період, протягом якого багато людей переживають відчуття самотності або втрати. Жінки страждають від нього частіше за чоловіків.
- Однак сучасні дослідження свідчать про зниження поширеності та тяжкості синдрому порожнього гнізда в останні роки.

Нові позитивні можливості для самовизначення

Зміни у відносинах з партнером

Час ділитися досвідом та насолоджуватися життям без такої великої кількості обов'язків

Активне
сексуальне життя

Ризик депресії

Літній вік

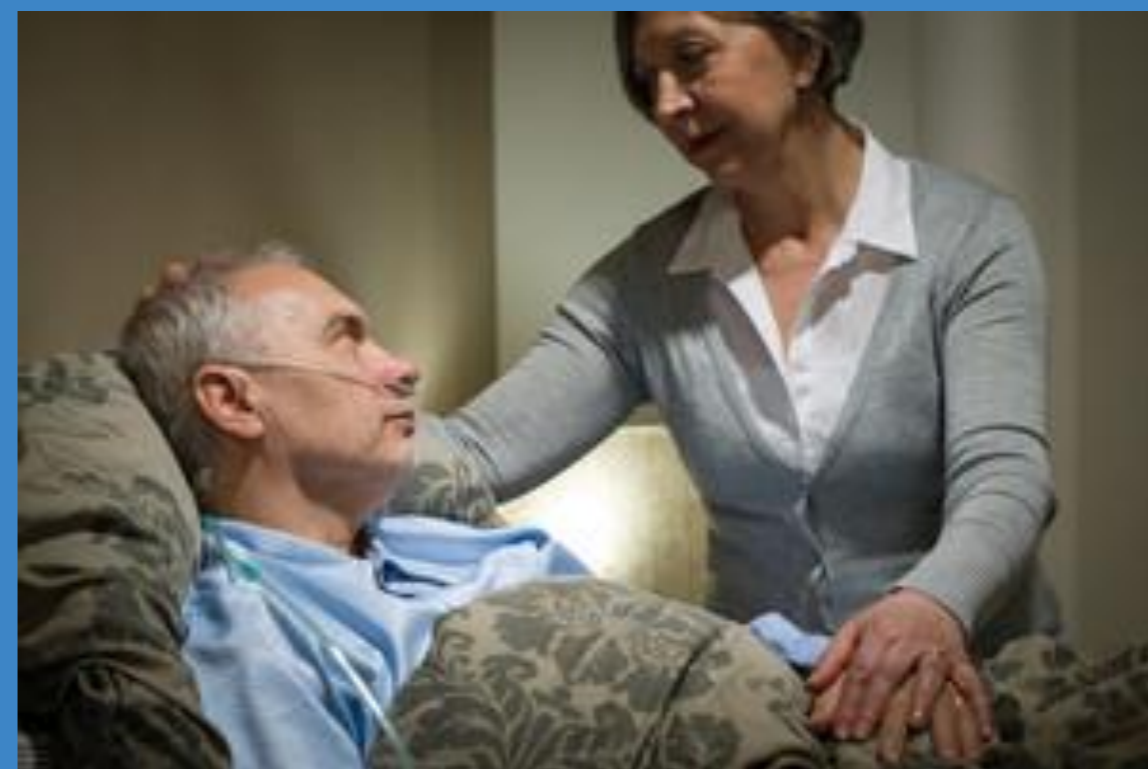
Старші жінки: мудрі та продуктивні чи невидимі?

- Пенсійний вік для жінок в Україні становив 55 років та 60 років для чоловіків до недавнього часу.
- Пенсійний вік для жінок збільшиться до 60 років до 2021 року.
- Існуючий стандартний пенсійний вік у Європі становить 65 років незалежно від статі.
- Тривалість життя в Україні становить 76,2 роки для жінок та 66,1 року для чоловіків.

Опікування – це жіноча робота

- Близько 66% тих, хто в родині опікується тими, хто потребує догляду, - це жінки.
- Від 40 до 70% доглядачів за іншими членами родини мають суттєві клінічні симптоми депресії.
- Доглядачі за іншими членами родини зазнають надмірного стресу, який призводить до передчасного старіння. Цей рівень стресу може забрати 10 років життя доглядача.

Потреби психічного здоров'я у старості

- Психічне здоров'я і благополуччя є такими ж важливими у старшому віці, як і в будь-якій іншій час життя.
- Психічні та неврологічні розлади у літніх людей становлять 6,6% від загальної недієздатності для цієї вікової групи.
- Втрата коханих та деменція є поширеними проблемами
- Приблизно 15% літніх людей у віці 60 років і старше страждають на психічні розлади.

**Більшість жінок більшість
часу процвітає**

**Більшість жінок у певний
момент потребують уваги
до психічного здоров'я**
